

Protocol, op 22 juni 1964 te Londen tot stand gekomen, bedoeld in lid 1 (e, ii) van artikel 8 van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen, betreffende het gebruik van technische gegevens voor doeleinden die geen verband houden met de ruimteteknik

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 27 november 1964.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 30 november 1964.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 30 december 1964.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrengte hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands van het op 22 juni 1964 te Londen tot stand gekomen Protocol bedoeld in lid 1 (e, ii) van artikel 8 van het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen, betreffende het gebruik van technische gegevens voor doeleinden die geen verband houden met de ruimteteknik (*Trb.* 1964, 157) ¹⁾ over te leggen.

Een toelichtende nota bij dit protocol gelieve U Hoogedelgestrengte hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal het protocol alleen voor Nederland gelden.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
L. DE BLOCK.

Toelichtende nota

Inleiding

Het Verdrag van 29 maart 1962 (*Trb.* 1963, 18), waarbij een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen, de „ELDO”, werd opgericht, bevat een bepaling omtrent het gebruik door ELDO of door de lid-staten van geöctrooieerde of anderszins beschermde uitvindingen, die zijn ontstaan als gevolg van door of voor ELDO verrichte werkzaamheden (artikel 8 van het verdrag).

Zoals bekend, kan de ELDO zelf werk uitvoeren, of kunnen hetzij door ELDO, hetzij door de regeringen van de lid-staten, aan wie werk is toegewezen, daartoe contracten worden geplaatst (artikelen 4 e.v. van het verdrag).

Het bovengenoemde artikel 8 van het verdrag bepaalt, dat ELDO en de lid-staten (deze laatsten slechts indien zij hebben bijgedragen in de kosten van de betreffende programma's) de beschikking krijgen over alle in dat artikel bedoelde uitvindingen — hier verder op de voet van het verdrag genoemd „gegevens” — en deze zelf om niet kunnen gebruiken. In eventueel geplaatste contracten dienen clausules van deze strekking te worden opgenomen.

De lid-staten kunnen de gegevens ook ter beschikking stellen van natuurlijke of rechtspersonen, die op hun grondgebied zijn gevestigd en onder hun rechtsmacht vallen, opdat dezen er een — op het gebied van de ruimteteknik liggend — gebruik van kunnen maken. Ook van dit recht dient in de desbetreffende contracten melding te worden gemaakt.

Omtrent het ter beschikking stellen door de lid-staten van gegevens, met het oog op het gebruik buiten het terrein van de ruimteteknik, kon bij de totstandkoming van het verdrag geen overeenstemming worden bereikt, zodat werd bepaald

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden. *

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

dat de voorwaarden, waaronder een dergelijk gebruik zou worden toegestaan, bij afzonderlijk protocol zouden worden geregeld (artikel 8 (1) (e) (ii)).

Een minderheid van de toekomstige ELDO-lid-staten had zich tijdens de onderhandelingen uitgesproken voor terbeschikkingstelling van gegevens voor alle doeleinden, dus zowel liggend op het gebied van de ruimteteknik als daarbuiten. De meerderheid verzette zich daartegen, erop wijzende, dat door een zodanig voorschrift aan de contractanten de exploitatie van hun toebehorende industriële eigendomsrechten vrijwel geheel illusoir zou worden gemaakt. Vele industriële ondernemingen, waarvan men de medewerking toch zeer behoefde, zouden daarom waarschijnlijk weigeren ontwikkelingscontracten met ELDO af te sluiten. Indien zij dat wel zouden doen, zouden zij voor het verlies aan inkomsten uit de exploitatie van eventuele, door hun bij de uitvoering van het contract gedane, uitvindingen compensatie zoeken in het vragen van exorbitante prijzen voor het verrichten van de uit te voeren werkzaamheden, hetgeen het ELDO-budget op onverantwoorde wijze zou doen stijgen.

Deze meerderheid had het gebruik, gelegen op het gebied van de ruimteteknik, wel willen aanvaarden. De ondernemingen, die zich op dat gebied bewegen, zullen tegenover het verlies van inkomsten door het niet kunnen exploiteren van hun vindingen op dit gebied immers het voordeel genieten van het kunnen toepassen van vindingen van anderen op datzelfde terrein. Bovendien was één van de motieven van de lid-staten, tot de ELDO toe te treden, dit, dat zij de industrie op het gebied van de ruimteteknik in hun land wensten te stimuleren, waartoe een openstellen van het gebruik der op dit gebied met behulp van ELDO-financiering verkregen technische gegevens een middel werd geacht.

Buiten het terrein der ruimteteknik liggen, aldus deze meerderheid, de zaken echter geheel anders. De ervaring — o.a. opgedaan in de Verenigde Staten van Amerika — heeft geleerd, dat vindingen, gedaan bij de ontwikkeling van ruimteprojecten, soms zeer belangrijke toepassing kunnen vinden buiten dat gebied (dit is bij voorbeeld het geval geweest in de koelkastenindustrie). Zou men nu de ELDO-contractanten verplichten, ook buiten het gebied der ruimteteknik af te zien van de exploitatie van hun industriële eigendomsrecht, dan kunnen zij een duidelijk commercieel nadeel lijden, waar geen duidelijk compenserende factor tegenover staat.

Het protocol

In het hierboven reeds vermelde, thans ter goedkeuring aangeboden protocol (*Trb.* 1964, 157) heeft de opvatting van de meerderheid van de toekomstige ELDO-lid-staten gezegevierd.

Het protocol gaat uit van twee hoofdgedachten. In de eerste plaats zullen personen in lid-staten, die buiten het gebied van de ruimteteknik gebruik willen maken van technische gegevens, die hun door hun staten zijn doorgegeven als voortvloeiende uit een contract, geplaatst ter uitvoering van een ELDO-programma, zich, indien het een vinding betreft, die door octrooi of op andere wettelijke wijze is beschermd, moeten verstaan met hem die de industriële eigendom van de vinding heeft; zij zullen bij voorbeeld een licentie moeten vragen. In de tweede plaats mogen degenen, die over de industriële eigendom beschikken, geen onredelijke voorwaarden voor het gevraagde gebruik stellen. Doen zij dat, dan is interventie door de staat van de aspirantgebruiker mogelijk om tot het vaststellen van redelijke commerciële voorwaarden te komen. Hier is dus in zekere mate tegemoet gekomen aan de minderheidsgroep onder de lid-staten die geheel vrij gebruik voorstond.

Het protocol geeft verder de procedure aan voor het verkrijgen van de toestemming tot gebruik. Voorop blijft staan het recht van de eigenaar op de vinding, inclusief het beschikingsrecht, en de wenselijkheid om door middel van een minnelijke regeling tot een afstaan van het gebruik door anderen te komen. Als laatste middel geeft het protocol de mogelijkheid van arbitrage.

Daar noch het verdrag, noch het protocol de burgers rechtstreeks bindt, bevat het protocol de verplichting tot opname van zijn inhoud in de ELDO-contracten (artikel 4). Het protocol houdt tevens, anders dan het verdrag zelf, een definitie in van het begrip ruimteteknik (artikel 3).

De Minister van Economische Zaken,

J. E. ANDRIESEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.